

Največji slovenski dnevnik  
v Združenih državah  
Valje za vse leto . . . \$6.00  
Za pol leta . . . \$3.00  
Za New York celo leto . \$7.00  
Za inozemstvo celo leto \$7.00



# GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in  
the United States.  
Issued every day except Sundays  
and legal Holidays,  
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-1242

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHelsea 3-1242

No. 252. — Štev. 252.

NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 27, 1936 — TOREK, 27. OKTOBRA 1936

Volume XLIV. — Letnik XLIV.

## USODA MADRIDA SE BO VSAK HIP ODLOČILA

**VLADNE ČETE SO NA VSEH  
FRONTAH USPEŠNO ZADRŽALE  
POHOD FAŠISTIČNIH ARMAD**

Vlada je poslala 50,000 delavcev v strelne jarke. Vladne čete so vstavile prodiranje fašistov. — Ruski parnik je pripeljal v Barcelono več ton zmrznjenega mesa. — Železnica pri Aranjuezu še vedno v rokah republikancev.

MADRID, Španska, 26. oktobra. — Vlada je poslala 50,000 delavcev v predmestja Madrida, da kopljejo strelne jarke, ko so fašisti že dospeli v strelno razdaljo do glavnega mesta. Gledališki igralci, umetniki in trgovci so prijel za lopate in motike.

Vladnim četam se je posrečilo zadržati prodiranje fašistov na vseh frontah okoli Madrida. Vladne čete so pri Navalcarneru prešle k protinapadom, da se zopet polaste mesta, ki so ga v soboto izgubile in so že več milj prodrle proti Navalcarnero.

Na glavni cesti med Toledom in Madridom republikanci drže močno utrjene postojanke v bližini Illescas in tudi mesti Esquivias in Quelen, zapadno od Illescas.

Navzlic ljutim napadom marokanskih čet, vladne čete drže Escorial, zadnje važno vladno trdnjavo zapadno od Madrida, kakor tudi vse postojanke v Guadarrama pogorju.

Republikanci tudi drže cesto, ki pelje v Valencijo in po kateri dobivajo orožje, živež in bencin. Poglavitni namen vladnih čet je držati železnico do Valencije. Iz tega je razvidno, da fašisti te železnice še niso pretrgali, kot so naznanili v soboto.

Dva fašistična aeroplana sta v nedeljo popoldne bombardirala Madrid, toda so ju pregnali topovi.

LIZBONA, Portugalska, 26. oktobra. — Nek fašistični general je priznal, da je Madrid še dolgo časa varen pred napadom z Guadarrama pogorja na severu, kjer drži vse prelaze general Julio Mangada s 6000 vojakov.

Vladna radio postaja v Barceloni naznanja, da je ruski parnik Marčala došel v barcelonsko pristanišče in pripeljal več ton zmrznjenega mesa, kot darilo ruskih delavcev njihovim tovarišem.

VALDEMORO, Španska, 26. oktobra. — Dve milj od Valdemoro in 17 milj južno od Madrida so vladne čete postavile človeško steno, medtem ko druge vladne čete napadajo fašiste pri Sesoni, južnozapadno od Valdemoro.

Dve zelo važni vladni obrambni črti ste ogroženi. Fašisti v svojem prodiranju proti Madridu skušajo prerezati železnico, ki pelje v Valencijo in železnico, ki veže Aranjuez z Madridom. Da to preprečijo, so republikanske čete napadle fašistično armado pri Seseni.

Proti Aranjuezu je poslala vlada močna ojačenja. Promet na železnici med Madridom in Lavante je bil zopet obnovljen.

Zapadno od Madrida se neprestano vrše artilerijski dvoboji. Grmenje topov je mogoče slišati v Madrid. Na vseh frontah so vladne čete zadržale prodiranje fašistov.

Okoli Ovieda na severu se vrše vroči boji in asturski rudarji naznanjajo, da obkoljujejo mesto.

List "Socialista" naznanja, da je bilo od 4. okt. na severnih bojiščih ubitih 5000 fašistov.

OGLAŠUJTE V "GLAS NARODA"

## Nova pogodba je razburila Beograd

### STROŠKI VOLILNE KAMPANJE

Do sedaj je bilo za demokratsko volilno kampanjo izdanih \$2,845,074. Demokratska blagajna je prejela \$2,934,605.

WASHINGTON, D. C., 26. oktobra. — Demokratski narodni odbor je v svojem 125 strani obsegačem poročilu naznanil uradniku poslanske zbornice, da je od 1. septembra pa do 21. oktobra za kampanjo izdal \$1,324,416 ter znašajo vsi dosednji stroški demokratskega urada \$2,845,074.

Odbor pa je imel od 1. sept. prejemkov \$1,408,947 ali celotnih dohodkov \$2,934,605.

Tudi republikanski odbor je objavil svoje poročilo, po katerem znašajo izdatki od 1. septembra do 18. oktobra \$3,161,617, dohodkov pa je bilo \$2,987,765. Celo leto je imela republikanska stranka izdatkov \$5,686,536, ali skoro dvakrat toliko kot demokratska stranka.

Največji prispevek za svojo kampanjo so prejeli demokrati od United Mine Workers, namreč \$100,000. Največji zasebni prispevek pa je dal Walter A. Jones iz Pittsburgha in sicer \$40,000.

### JEKLARNE TERORIZIRAJO DELAVCE

WASHINGTON, D. C., 26. oktobra. — Predsednik odbora za preiskavo kršitev v državljanjskih pravicah, senator La Follette, je objavil pismo predsednika odbora za organiziranje jeklarskih delavcev, Philippa Moreya, ki pravi, da National Steel Co. v Weirton, W. Va. in v Stuebenville, O., terorizira svoje delavce. Na čelu tega terorja je predsednik jeklarske družbe Ernest T. Weir.

### BORBA Z ROPARSKO TOLPO

CUERNAVACA, Mehika, 26. oktobra. — Roparska tolpa je zadržala dvesto izletnikov, katere so spremljali vojak. Po hudem boju so vojak roparje premagali in jih pogladi v beg. Dva vojaka sta obležala na bojišču. Roparji so svoje ranjenec in mrtvece odvedli s seboj.

### NAPAD NA RUSKO-FINSKI MEJI

MOSKVA, Sovjetska unija, 26. oktobra. — Tukajšnje časopise šele danes poročajo, da je dne 7. oktobra neki finski vojak ustrelil nekega ruskega obmejnega stražnika. Pred tremi dnevi se je sličen dogodek ponovil. Ruski obmejni stražniki so videli več finskih vojakov,

### FRANCIJA BO OHRANILA DEMOKRATIZEM

Blum se ne boji, da bi bila njegova vlada ovržena. — Prepričan je, da francoski narod ne bo trpel diktature.

NARBONNE, Francija, 26. oktobra. — V svojem govoru je rekel ministrski predsednik Leon Blum, da ni nobene nevarnosti, da bi Francija kdaj stopila iz vrste demokratičnih držav. To izjavo je podal, ko je prejel zagotovilo, da je njegova vlada ljudske fronte na trdnih nogah.

Medtem ko je ozračje napolnjeno z govoricami, da ekstremni desničarji nameravajo državni preobrat, je Blum izdal poziv na "sovražnike demokratske vlade", da se najmerijo z njegovo ljudsko fronto.

Blum je rekel, da javno mnenje ne bo nikdar trpelo diktature v Franciji.

Blum je govoril v svojem lastnem volilnem okraju in sklep mogočne stranke radikalnih socialistov, da bo njegovo vlado še dalje podpirala, je dal njegovim izvajanjem poseben povdarek. Ako bi se mu odrekli radikalni socialisti, se njegova koalicijska vlada ne bi mogla več dolgo držati.

"Kdo se upa označiti sovražnika svobode in demokratskih institucij?" je zaklical Blum. "Kdo se upa priznati, da hoče družabno pravico doseči z državljanjsko vojno!"

Svoje nasprotnike je obdolžil, da vprizarjajo varljive manevre, da spravijo vlado v težkočo, ker razširjajo napačna poročila o težkočah proračuna, da bi s tem povzročili, da bi se živila podražila.

"Sebičnost in častihlepnost ne pridete daleč, ako jih skoro soglasno mnenje dežele sili, da priznajo svojo lastno sramoto. Zato me take govornice ne vznemirjajo. In vsled tega mi ti manevri ne delajo nikakih skrbi."

### NA SVETU JE NAD ŠEST- NAJST MILIJONOV ŽIDOV

BERLIN, Nemčija, 26. okt. — Znani židovski statistik dr. Ervin Radowicz je dognal, da se je židovsko prebivalstvo v zadnjih 135 letih povečevalo. Vseh Židov je šestnajst milijonov tristo tisoč. Sedem milijonov tristo tisoč jih je na Poljskem, v Rusiji, Rumunski in balkanskih državah, štiri milijone petsto tisoč jih je v Združenih državah, ostali so pa razkropljeni drugje po svetu.

ki so se približali meji in začeli streljati.

Rusija je poslal Finski odločen protest.

### PORTUGALSKA JE OBTOŽILA SOVJET. UNIJO

Rusija je pripravljena poslati 20,000 vojakov na Špansko. — Rusija tudi podžiga madridsko vlado k nadaljevanju vojne.

LIZBONA, Portugalska, 26. oktobra. — Portugalski državljani, ki so dospeli iz Barcelone z rušilcem Douro, pripovedujejo, da katalonske oblasti v kratkem pričakujejo prihod 20 tisoč ruskih prostovoljcev. Rusi so že pripravljene v pristaniščih ob Črnem morju, da se odpeljejo na Špansko in se bore proti fašistom.

Drugi potniki pripovedujejo, da sta pred nekaj dnevi došla v Alicante dva ruska trgovska parnika in sta razložila tanke, aeroplane in drugi vojni material.

LONDON, Anglija, 26. okt. — Portugalska vlada je na obdolžbo Rusije, da podpira španske fašiste, odgovorila s protibodolžbami, da hoče Rusija gospodariti celi Evropi in v ta namen povzroča komunistične revolucije in je s tem pričela na Španskem.

V senzacionalni noti, katero je izročil portugalski vnanji minister Armindo Monterio neumeševalnemu odboru, je Rusija obdolžena, da skuša zaplesti Portugalsko v vojno v namenu, da podžge komuniste po vseh državah, da vprizore revolucije.

Portugalska dolži Rusijo, da ni samo izdelala načrte za sedanjostno krvavo špansko državljansko vojno, temveč, da tudi daje komunistična internacionala v Moskvi madridski vladi svoja navodila.

Portugalska nota pravi med drugim:

"Državljanstva vojna na Španskem je posledica sovjetskega vpliva v španskih zadevah."

"Rusija je metodično pripravljala revolucijo. Moskva je na Španskem zgradila mogočno organizacijo z veliko propagando."

Portugalska vlada trdi, da je bilo 27. februarja na seji komunistične internacionale v Moskvi sklenjeno, da pošlje dva poznana revolucionarja na Špansko — Belo Kuna in Losovskega.

Portugalska nota pravi dalje:

"Dobila sta (Kun in Losovski) dovolj finančnih sredstev in sta dosegla naslednje:

1. Prisilila sta predsednika Zamoro, da je odstopil.
2. Postavila sta diktatorsko vlado delavcev in kmetov.
3. Zaplenjena so bila posestva, banke, rudniki, tovarne in železnice.

### VLADA BAJE HOČE PRIZNATI OSVOJITEV ABESIN. CESARSTVA

BEOGRAD, Jugoslavija, 26. oktobra. — Jugoslavija je že skoro pripravljena, da zveže svojo usodo z Nemčijo in Italijo proti Franciji in drugim demokratskim državam Evrope, ako se ji ne posreči dobiti oboroženę nevtralnosti za celi Balkan.

4. Buržoazne politične stranke so bile zadušene.
5. Prišla je vlada terorja.
6. Organizirana je bila delavska armada.
7. Uničene so bile cerkve in samostani.
8. Odpravljani so bili buržoazni časopisi.
9. Organizirana je bila rdeča armada.
10. Izzivanje za vojno proti Portugalski, kot priprava za revolucionarno vojno po celi Evropi.

### 20.000 RUSOV NA POTI PROTI BARCELONI

LIZBONA, Portugalska, 26. oktobra. — Portugalski begunci, ki so dospeli sem iz Barcelone, vedo povedati, da bo kmalu došlo tja dvajset tisoč ruskih prostovoljcev. Prosto voljeji so se baje že vkrcali na ladje v nekem črnemorskem pristanišču. V Alicante je bilo izkrcanih več ruskih tankov, letal in velike množine municije.

Španski fašistični general Queipo de Llano je govoril po radio ter dejal: —

— Navzlic francoski in ruski pomoči se bodo španski revolucionarji kamlu polastili glavnega mesta. Mi imamo neovrgljive dokaze, da je nedavno došlo v Barcelono dva tisoč francoskih komunistov, ki so vstopili v špansko vladno milico.

### POLJSKA IN ŠPANSKA REVOLUCIJA

LONDON, Anglija, 26. okt. — Poljska bo po svojem zastopniku v neumeševalnem odboru nastopila z obdolžbo, da dežele obeh taborov — Nemčija, Italija in Portugalska na eni strani — nevlze nevtralni pogodbi pošiljajo na Špansko orožje in municijo.

Rusija je že pred tedni obdolžila fašistične države, da zalagajo generala Franca z orožjem. Vsled tega Rusija pravi nič ne prikriva, da hoče tudi sama z orožjem zalagati madridsko vlado.

### STAR VETERAN ZA LANDONA

DU QUOIN, Ill., 25. oktobra. — Farmer Axum Revelle, ki je star 102 leti ter se je udeležil državljanske vojne, je izjavil, da bo letos prvič v svojem življenju volil republikanca.

Veliko razburjenje so povzročila poročila iz Berlina, da je imel obisk italijanskega vnanjega ministra grofa Galeazzo Ciana v Berlinu za posledico sporazum, po katerem bi Italija in Nemčija zasledovali skupno politiko glede južnovzhodne Evrope.

Posledica tega razburjenja je, da je ministrski predsednik Milan Stojadinović kapituliral pred smrtnim sovražnikom Jugoslavije — Italijo. Vklonil se je italijanskemu pritisku in se je ponudil, da prizna pravico Italije do Abesinije, ako bi hotela Italija z Jugoslavijo skleniti ugodno trgovsko in politično pogodbo.

Do te velike premembe v Stojadinovićevi politiki je prišlo, ker je Jugoslavija razočarana vsled stalističa Anglije glede Abesinije in ker Anglija dovoljuje Nemčiji in Italiji, da oborožujejo španske fašiste, medtem ko blokirate madridsko vlado. Jugoslavanski politiki so po veliki večini prepričani, da je fašizem v Evropi vsega močnejši. Jugoslavija je tudi razočarana, ker Anglija in Francija niste ničesar storili v gospodarskem oziru, da ne bi bila tako odvisna od nemške trgovine.

Stojadinović in vsi zastopniki balkanskih držav so nedavno v Beogradu priporočali oboroženę nevtralnost za Balkan. Isto bo tudi Stojadinović priporočal ob priliki svojega obiska v Sofiji in Angori. Iz tega je mogoče sklepati, da bo vsaka Stojadinovićeva politična poteza posledica strahu pred evropsko vojno, ki jo bodo povzročili fašisti.

Poglavitni namen zadnjega obiska romunskega ministrskega predsednika Jurija Tatarescu v Beogradu je bil, da posreduje med fašističnimi državami in Jugoslavijo in privede Jugoslavijo v italijansko-nemško fronto, v katero bo Romunska stopila, ko je enkrat Tatarescu spraviš s poti dolgoletnega vnanjega ministra in prijatelja Rusije in Francije, Nikolaja Titulescu.

Jugoslavanski državniiki so prepričani, da hoče Nemčija Franciji odtujiti njene vzhodne zaveznike in da bo potem z vso silo pričela ofenzivo proti Franciji.

NAROČITE SE NA "GLAS NARODA". NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDA. DRŽAVAR.

# "Glas Naroda"

(A Corporation)

Owned and Published by  
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

Frank Sakner, President

L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers;  
216 West 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"  
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

|                                  |                            |        |
|----------------------------------|----------------------------|--------|
| Na celo leto velja za Ameriko in | Za New York na celo leto   | \$7.00 |
| Kanada                           | Za pol leta                | \$3.50 |
| Za pol leta                      | Za inozemstvo na celo leto | \$3.00 |
| Za četrt leta                    | Za pol leta                | \$1.50 |

Subscription Yearly \$6.00

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnik.

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedeljo in praznikov

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.  
Telephone: CHelsea 3-1242

## CLOVEČANSKA VOJNA

Nekoliko čuden naslov, kaj ne, kajti še nobena vojna ni bila clovečanska in nobena ne bo.

Oni, ki govorijo o clovečanski vojni, so slični francoskemu rablju, ki je potolažil lepo obsojenko z besedami: — Kar poklekni. Ko ti bo giljotina odsekala glavo, te bo malo zabolelo, potem pa ne boš nič več čutila.

Prejšnji teden je bilo v Washingtonu zanimivo predavanje. Vojaški izvedenci so predavali zdravnikom o uporabi plinov v bodočih vojnah.

Vojaški izvedenci so predvsem vojak, ne pa govorniki. In tudi diplomati niso. Baš zato so njihova izvajanja tembolj značilna.

Zdravnikom so povedali, da bo bodoča vojna dosti bolj clovečanska kot je bila naprimer svetovna vojna, ali balkanske vojne, kot tridesetletna vojna, križarske vojne ali z eno besedo — vse dosedanje organizirano klanje v masah.

Prihodnja vojna bo clovečanska, in za to gre vsa zasluga plinom. Plini ne ranijo in ne mesarijo, ne povzročajo prehudih bolečin in le v redkih slučajih povzročijo smrt.

Takih nazorov so torej vojaški izvedenci, militaristi po poklicu.

Neki častnik "Chemical Warfare Service" je povedal zaprepaščeni zdravnikom:

— Noben civiliziran narod se ne bo posluževal pušk in strojnic. To je barbarsko orožje. Plini bodo igrali glavno vlogo. Amerika je izgubila v svetovni vojni nekaj nad šestdeset tisoč vojakov. Le dva odstotka jih je bilo žrtev strupenih plinov. Vse druge so pokosile strojnice mine, šrapneli, topovi in drugo divjaško orožje.

V isti sapi pa dostavlja izvedenec: — Z eno tono gorčičnega plina je mogoče uničiti 45 milijonov cloveških življenj. Brez posebnih bolečin, seveda.

Vojaški izvedenci, ki so razkrivali zdravnikom v Washingtonu svoje nazore, niso osamljeni. Po vseh deželah imajo dosti pristašev in cilj vseh je — vojna. Da bi je že vsaj ne ovijali v plašč "clovečanstva". Kajti vojna ni nikdar clovečanska in vojno sredstvo, ki dosega svojo svrhu, tudi ni clovečansko.

Svrha strojne puške, kanona, tanka in plina je pač umor. Proketo malo razlike je, če povzroči "smrt za domovino" iz streka iz puške ali pa natančno odmerjena količina strupenega plina.

Gospodje, ki priporočajo strupeni plin, naj bi stopili v bolnišnico, kjer že dvajset let umirajo počasne smrti moške, ki so se pri Cambrai, v Flandriji ali pred Verdunom seznanili s strupenimi plini.

Pa je že tako: največ vedo povedati o clovečanstvu in civilizaciji tisti ljudje, ki niso še nikdar od blizu gledali vojnih grozot.

# Iz Slovenije.

## OSEM LJUDI ŽIVI POD DREVESI

V obupnih življenjskih razmerah živi v malem gozdičku na Tezmem pri Mariboru med vojaškim vežbališčem in železniško progo skupina ljudi, ki ne morejo najti nikjer zavetja in strehe. Pod drevesi se je pred meseci naselila s svojim pohištvom in šesterimi nedoraslimi otroci 42-letna vdova Julijana Jamnik, pristojna k Sv. Križu nad Mariborom. Iz nekaterih kosov preperelega pohištva si je napravila zavetišče, ki nikakor ne more nuditi primerne strehe in zavetja pred mokrto in mrazom, ki sta sedaj nastopila. Kmalu se je k njej preselil 100% invalid Josip Gaupe, katerega so svoječasno Avstriji kot jug. državljanca izgnali. V Avstriji je prejel invalidnino, v Jugoslaviji je pa ne dobiva. Zasluži si od časa do časa nekaj, kadar pomaga nekemu žagariju. Vdova ima šestero nedoraslih otrok. Najmlajši ima jedva 6 mesecev, najstarejši pa 12 let. Mrzlo vreme zadnjih dni je povzročilo, da je troje najmlajših že obolelo ter so jih sprejeli li začasno v bolnišnico. Ostale male revčke še čaka ista usoda. Pred mrazom in dežjem si iščejo otroci preko noči zavetja v vagonih na tezenskem kolodvoru, čez dan pa se tja ne morejo. Živijo se edino s tem, kar naberečijo skupaj z materjo. Mali otrok in invalid, ki živi pri njej, najbrže ne moreta biti povsem normalna, da si nista mogla najti primernejšega zavetišča. Reče pa sta kljub temu in zaslužita, da se ljudje zanju zavamejo. Največji siromaki pa so otroci, ki so zašli v to črno revščino povsem po nedolžnem, brez lastne krivde. V razmerah, v katerih se laj žive, bodo gotovo propadli telesno in moralno.

## "DETEKTIVOVA" SMOLA

Poročali smo svojčas obširno o razburljivem dogodku 9. junija t. l. v Novi vasi pri Mariboru, kjer se je nenadno pojavil mlajši moški, 27-letni mehanik Ignac Golob, in se predstavil 83 letnemu posestniku Jožefu Borovniku iz Radvanja za detektiva, nakar ga je "aretiral". Spotoma pa si je hotel Golob izposoditi od "aretiranja" 40 Din, kar je zbudilo Borovnikovo sumnjo in pozornost Novovavčanov, ki so o sumljivem agentu takoj poslali poročilo o-rožnikom, ki lažnega detektiva zajeli pri Betnavi in ga aretirali. Te dni se je moral Golob zagovarjati pred mariborskim malim kazenskim senatom, ki ga je obsodil na mesec dni strogega zapor.

## UBOJ PRI VASOVA- NJU

V Oseku pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah je 21-letni posestniški sin Vinko Spandl iz ljubosumja zaklal 32-letnega posestniškega sina Antona Majerja, ki se je pod oknom Plohe hiše razgovarjal s izvoljenko Majer je obležal z razparanim trebuhom in kmalu izdihnil. Ubijalec so aretirali.

## UMRLA JE MARIJA LAVRENČIČEVA

Na zagrebški kliniki je umrla po operaciji Marija Lavrenčičeva, soproga Josipa Lavrenčiča, tasta pokojnega narodnega voditelja dr. Gregorja Žerjave. Gospa Marija Lavrenčičeva, ki je bila stara 74 let, ni dolgo bolela. Na graško kliniko se je zatekla pred tremi tedni, a se je vrnila domov, ko je doznala za smrt svojega ljubljene sina Stanka Lavrenčiča v Postojni. Pred dobrim tednom se je vrnila v Gradec in na kliniki so jo operirali. Operacija ni dobro uspela in so jo vnovič operirali. Sicer trdna gospa hude operacije ni prenesla. Pokojna Marija Lavrenčičeva je bila hčerka veletrgovca, deželnega in državnega poslanca Adolfa Obreze iz Cerknice.

## DEČEK ŽIVA BAKLA

Pred okrožnim sodiščem se je odgnila globoka tragika bedne delavske družine v Kumnu nad Sv. Lovrencem na Pohorju. Zagovarjati se je morala Neža Matelova radi nepaznje na otroke, s čimer je posredno zakrivila smrt svojega enoletnega otroka Romana, ki je dne 27. aprila t. l. živ zgorel. Delavka Neža Matelova živi namreč v velikem siromaštvu. Vsak dan hodi na delo k nekemu posestniku, doma pa pušča svoje otroke brez nadzorstva 27. aprila je odpeljala s seboj tri starejše otroke, doma pa sta ostala 9-letni Ignac in enoletni Roman. Sosedja je lačnima otrokama dala nekaj koruzne moke, da bi si skuhalo žgance. Ko sta pa zanimala ognj, se je Roman vnela obleka in je otrok na posledica opeklin umrl. Matelovo so obsodili na 10 zapor, pogojno na leto dni.

## AVTO Z NEVESTO IN SVATI V POTOKU

Iz Slovenske Bistrice poročajo o nenavadni nesreči, ki je zadela veselo svatovsko družbo na poti k poroki. V Cigoncih so nameravali obhajati svadbo. Odpeljali so se dopoldne na dveh avtomobilih k poroki. V prvem je bil ženin z družicami in svojimi tovariši,

v drugem pa nevesta Terezija Rak iz Cigoncev v družbi očeta starešine ter treh svatov. Avto je bil last avtoizvoškega Cafa iz Slovenske Bistrice. Ko je šofer pripeljal do mosta, ki vodi čez potok Loznico, je pridrvel nasproti drug avto. Šofer se je svojemu tovarišu izognil, pa ga je v naglici zaneslo malo preveč ob stran in nenkrat je avto z nevesto in svati vred smaknil čez nabrežje ter obležal kakih tri metre globoko doli v koritu Loznice, ki je sedaj precej globoka in droča. Z veliko težavo so se ponesrečenci rešili iz avtomobila, ki je precej poškodovan. Dobili so vsi več ali manj hude poškodbe, najhujše pa oče starešine, ki se je moral zateči k zdravniku. Poroka je bila zaradi te nesreče seveda preložena ter se bo morala vršiti drugič.

## CIGAN JE PRODAL ZAKLAD

V dobovsko okolico se je pripeljal neki cigan. Oziral se je naokrog, povprašal tu, povprašal tam in je naposled nameril korak k nekemu dobremu gospodarju. Začel se je z njim pogovarjati o slabih časih, naposled pa mu zaupno povedal, da ve za zaklad, ki je vreden med brati 300.000 Din. Tako sp. t. no je govoril, da je uglehni gospodar vendarle postal radoveden in je vprašal, kje je zaklad zakopan. No, pa sta že bila skupaj. Skrivnostno je začel cigan razlagati, da leži zaklad onkraj Sotle na hrvaški zemlji in sicer na zemljišću Vraneanjeve graščine. Toda je rekel, da tega dragocenega zaklada cigan ne sme izklopiti, ker je namreč zaklet. Kdo je zaklet? Cigan seveda, ne zaklad. Pa je cigan zato kmalu ponudil to bogastvo, da ga z koplje za 2150 Din. Gospodar, že ves omrežen s ciganovimi skrivnostnimi navedbami, se je naposled odločil, da sklene kupčijo, saj dva tisočaka v primeru s celim kapitalom nista nikakšen denar. Odkriti vesel je bil kupec te pogodbe in si je šel hitro denar izposoditi, pa ga je ciganu na roko izplačal. Potem sta se dogovorila, da pride gospodar v mraku čez Sotle na določeni kraj, ki mu ga je cigan jako natančno opisal. In glejte, cigan je bil mož beseda: pričakal je gospodarja. Ko je prišel, mu je cigan zapovedal: "Zdaj pa mirno stoj na tem mestu, jaz grem nekaj niže, da začnem zaklad odkopavati."

Kmet je čakal z velikim nestrpnostjo, prezebral je do 10 ure. Cigana pa ni bilo od nikoder več. Ves obupan in žalosten se je kmet zaposled vrnil s svojega nočnega pohoda in

# Dopisi.

Delhi, Ia.

Tukaj vam pošiljam dva dolarja za priljubljeni list, ki ga jako z veseljem prebiram. Zelo me veseli, ker se dopisniki zavzemajo za ponovno izvolitev predsednika Roosevelta. On je ljudem res dosti dobrega naredil, posebno nam farmerjem. Leta 1932 — 1933 si skoraj farmer ne bi mogel privoščiti tobaka. Ko bi bilo tako ostalo, bi moralo do danes že polovica farmerjev pobrati šila in kopita in iti. Pozdravih prav lepo vse naročnike tega lista, listu pa želim mnogo novih naročnikov.

S pozdravom!

Ivana Drasler.

St. Joseph Valley,  
Wash.

V torek zjutraj, 6. oktobra ob 9. uri je našel Andrew Uderman svojega brata Charlesa Udermana mrtvega, sedečega pred njegovo hišico na klopi. Poklicani zdravnik je ugotovil (in kot slučaj kaže, ker ni bilo opravljeno večerno delo v hlevu pri konjih), da je morala smrt nastopiti že zvečer med 4. in 6. uro. Mimoidoč so ga videli zvečer, pa nihče ni porajal, ker je on imel navado sedeti pred hišo na klopi, kajti počutil se je bolehnega že dalj časa. Truplo pokojnega, ki je bil samec, je bilo prepeljano v hišo njegove sestre Mrs. Lene Markel. Pokopan je bil na pokopališču na družinskem lotu v Chewelah, Wash.

Pokojni Charles je bil rojen 4. novembra 1868 leta v Minneapolis, Minnesota, v fari sv. Antona.

Njegovi starši Janez in Uršula Uderman so prišli iz starega kraja iz Kranjske Gore na Gorenjskem v Ameriko leta 1867.

Pokojni je bil mehka duša, priazen z vsakim, kdor ga je poznal. Zapušča tri sestre, dva brata in ožje sorodnike.

Bog bodi milostljiv sodnik njegovi duši,

a truplo njegovo naj v miru počiva

in čaka v ameriški zemlji, božjega klica sodnega dne.

Sožalje prizadetim.

Marie Omeje.

čakanja in je nekaterim sosedom skesan priznal, kako je ciganu nasedel.

# Peter Zgaga

Rojak je pripovedoval:

— Saj pravim, clovek res ne ve, kaj ga čaka, Saj ste poznali mojega prijatelja, kaj ne? Že par let sva skupaj delala in skupaj stanovala. Sinoči sva šla v gostilno in si privoščila par kozarcev dobrega vina. On se je šalil in je bil vesel kot ponavadi. Prav nič se mu ni poznalo. Skupaj sva se vrnila domov ter šla spat. Jaz zjutraj vstanem in tudi njega zbudim. Pa pravi, da se mu ne ljubi vstati in da ne bo šel delat. Jaz, ničesar hudega sluteč, grem na delo. Ko se vrnem zvečer domov, mi pa povedo sosede, da se je ob desetih popoldne oženil.

Neki slavni umetnik, ki je skoro lakote umrl, je rekel: — Zdi se mi da je na svetu največja umetnost od umetnosti živeti.

Ženska, ki opravlja hišno delo in dobi trideset ali štirideset dolarjev na mesec — je služkinja.

Ženska, ki opravlja hišno delo brezplačno — je hišna gospodinja.

Ženske so čudne. Posebno nekatere.

Ni dolgo tega, ko sem videl žensko, ki je bila stara šestdeset let. Šestdeset let je bila stara, toda clovek bi ji kvečjemu 50 let prisodil. Če jo pa vprašate, koliko je stara, bo rekla, da štirideset. Oblači se tako kot da bi bila stara trideset let, obnaša se pa tako kot da bi bila dvajset let stara.

Statistiki so dognali, da ameriška dekleta in žene potrošijo v enem letu trikrat toliko za razna rdečila, pudre in mazila kot potroši Amerika za vzdrževanje svoje armade.

Ni čuda, koliko jih pa tudi podjarmijo...

Zakonca sta se prepirala. In ker ni hotela ona odnehati in je on robantil, sta si tudi malo v lase skočila. Ko sta bila obupana in utrujena, sta sedla vsak v svoj kot in začela premišljevati težave tega sveta. Naenkrat je mož bolestno vzdihnil.

— Oh, najraje bi umrl. Po kratkem presledku je tudi ona vzdihnila: — Oh, najraje bi umrla...

Mož se je naenkrat zdrnil in vzkliknil:

— Ti te umri, če moreš, jaz pa zaenkrat še ne. Jaz vzamem besedo nazaj.

Vršla se je tekma. Udeležila so se dekleta, stara od šestnajstih do dvainvajsetih let. Nagrad ni bilo posebnih. — Pravzaprav ena sama nagrada: najlepša je dobila poldrugi in širok trak iz višnjeve žide. Zmagovalka je prihitela vsa vesela domov.

— Mati, prvo nagrado sem dobila. Jaz sem najlepša.

Mati je šla vsa navdušena praviti očetu o tem odklovanju.

— Kakšno nagrado je dobila? — je vprašal oče.

— Židan trak, — je odvrnila srečna mati.

— Kar naj si ga pripne, — je rekel oče, — po dolgem času bo že vsaj enkrat dostojno oblečena.

Rojak se je odpravljal iz Kamnika v Ameriko.

Ko se je pripeljal na ljubljanski kolodvor, si je obrisal pot ter se zadovoljno oddahnil rekoč:

— Hvala Bogu, najhujši del vožnje je že za menoj.

# Hitite

z božičnimi darili.

Ker nastajajo zaradi nestalnosti na denarnem trgu včas precejšnje zamude pri dostavljenju denarnih pošiljatev, opozarjamo rojake, naj že sedaj odpošljejo svojcem v domovino denarna darila, namenjena za Božič.

Ce pošljete sedaj, vam lahko jamčimo, da bodo pošiljatev pravočasno dospele.

SLOVENIC PUBLISHING CO. (Travel Bureau)  
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

## LITVINOV IN DEL VAJO



Nedavno sta se sestala v Ženevi ruski sovjetski komisar za zunanje zadeve Maksim Litvinov (desni na sliki) ter španski vnanji minister del Vajo. V zadnjem času se je sovjetska unija postavila odločno na stran španske republikanske vlade.

## DENARNE POŠILJATVE

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

| V JUGOSLAVIJO |           | V ITALIJO  |          |
|---------------|-----------|------------|----------|
| Za \$ 2.55    | Din. 100  | Za \$ 6.50 | Lir 100  |
| \$ 5.00       | Din. 200  | \$ 12.25   | Lir 200  |
| \$ 7.50       | Din. 300  | \$ 18.00   | Lir 300  |
| \$ 11.70      | Din. 500  | \$ 27.00   | Lir 500  |
| \$ 23.00      | Din. 1000 | \$ 54.00   | Lir 1000 |
| \$ 45.00      | Din. 2000 | \$ 108.00  | Lir 2000 |
|               |           | \$ 162.00  | Lir 3000 |

KER SE OBE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODYRŽENE SPREMENBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodite v dimarjih ali listih dovoljume se boljše pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

|                                     |          |
|-------------------------------------|----------|
| Za izplačilo \$ 5. — morate poslati | \$ 6.75  |
| \$ 10. —                            | \$ 13.50 |
| \$ 15. —                            | \$ 20.25 |
| \$ 20. —                            | \$ 27.00 |
| \$ 25. —                            | \$ 33.75 |
| \$ 30. —                            | \$ 40.50 |
| \$ 35. —                            | \$ 47.25 |
| \$ 40. —                            | \$ 54.00 |

Prejemnik doli v starem kraju izplačilo v dolarjih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJINO \$1.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

"Glas Naroda"  
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

## KRATKA DNEVNA ZGODBA

MILANA JANK:

## HUDOURNIŠKA LIZA

Ni še devet let od tega, ko je romala po Julijskih Alpah, ond, kjer se zdaj stikajo Avstrija, Jugoslavija in Italija, neka ženska, ki je bila, kar se športa tiče, pač najstarejša in najvztrajnejša hribolazka Evrope. A ona ni ničesar vedela o športu in tudi ni marala nič slišati o njem, ker ni bila drugačnega ko navadna potovka, ki je hodila iz Savske doline in drugih stranskih dolin Save Bohinjske in Save Dolinke čez prelaze na vzhod in zahod; tako čez Ljubelj, Zasnico, Radeče, Predil in Korenski prelaz.

Ondi, kjer se proti vzhodu še enkrat vzhodijo Alpe v mogotnem Triglavu in Mangartu in se tako rekoč do smrti utrjuje s svojimi strmimi in pečinami in slapovi; ond, ki je hodila starka. Hodila je po gorskih stezah, ki jih obrobijo zdaj majhne kapelice, zdaj postaje križevna pota ali bridke maršne, kakor straže z božjega dvora, ki so sem poslane, da človeka varujejo nesreče. Tu je stopala, počivala in molila. Do smrti so ji obkrožali njeno majhno glavo rdečkasto-rjavi lasje, ki so se svetili v soncu, saj so jih tolkkrat izprale deževne kaplje in sneg in toča in jih je razkuštrala burja.

Imenovala se je "Hudourniška Liza". Svoje pravo rodniško ime je izgubila v polovici stoletja, odkar se je dan za dnem in tudi ponoči upirala vsakršni vihari in vsakemu vremenu v gorah. Vzdevek pa se je kmalu spremenil v častni pridevek, še več, dobil je nekakšen strahotni pomen. Izražal je namreč, da se starka ni samo bala divjanja prirodnih sil, marveč je bila tudi samo del teh sil. Prihajala in odhajala je z najhujšimi nalivi, zdelo se je, ko da ji nevihte in burja pot lajšata, ne pa da sta ji v breme.

Imela ni doma ne hiše. Toda nič manj ko deset hiš njene območja je imelo zmeraj pripravljeno kamrico za "Hudourniško Lizo". V sleherni izmed teh bornih kamric je imela nekaj svojih drobnarij; v eni je imela celo kolovrat, kjer je pozimi predla lan; v vsaki pa je imela najmanj po eno začeto otroško nogavico. Zakaj, to je bila njena strast, da je pletla

nogavice ali jopice ali čepice za uboge otročice. Te izdelke je potem razdajala na svojih potih, kjer je videla premnogo siročine in gorja.

Liza je bila majhna, koščena ženska; obraz ji je bil brez gub, rjav in ko iz ustrojenega usnja. Pokonci je hodila, noseč na pleh velikanski koš. Stopala je lahkotno, nič je ni težilo dihanje, kar plavala je skoraj ko duh iz gora. Človek si kar ni mogel misliti, da bi kdaj mogla umreti. In saj ni imela nobene naslednice. Samo ona je poznala vsa pota in vse steze svoje krajine, osamljene kmetije, najoddaljenejšo žago in najbornejšo kočjo tam za gorjo. Ondi, pri ljudeh, ki so bili s svojim poklicem in svojim bitjem in žitjem popolnoma navezani, je imela svoje odjevalce. Od njih, katerim ni orisepel ne vlak ne avto, je prejemala naročila, bremena, svoj zaslužek.

Za politični preobrat, za predrugačene državne meje se Hudourniška Liza ni zmenila. Bila je, kar je bila in je ostala, kakršna je bila. Govorila v priči drugih. Tedaj je skoparila z besedami, na kratko je koga zavrnila, v slabo voljo jo je spravilo kako predolgo besedičenje in norčevanje. Če je kdaj, dase je še 70-letna tako dobro lišala ko kak otrok, pritavila dlan k uhlju, ko da bese prav ne razume, tedaj so vsi vedeli, koliko je ura. Tedaj je bila Liza nemirna, neučakana; nepotrežljivost se ji je spremenila tudi v surovost in kaj malo je manjkalo, pa je gladko zavrnila kako naročilo. Natančno se je zavedala svoje pomembnosti in je bila prepričana, da je nenadomestljiva in ni nikomur, bodi da je bil bogat ali revež, dovolila niti besedice odveč.

Čim bolj molčeca je bila ženska v priči drugih in pri kupcih, tem zgovornejša pa je bila v pogovorih s samo seboj, za kar je imela na svojih, po dnevi in noči dolgih potih dovolj prilike. Vsi so vedeli, da se Liza po ure dolgo pogovarja sama s seboj. In prav zato je bila tako skrivnostna. Marsikdo je hote ali ne hote prisluš

koval njenim samogovorom. In pravili so, da se pogovarja s hribi, potočki, z dolinami, drevesi; s kamni, da celo z oblaki in s samim nebom. Tisti, ki so imeli posebno tenak sluh, so baje slišali, kako so ji hribi, drevesa ali kamni tudi odgovarjali. Iz tega je kajpada sledilo, da so Lizi p risovali nadnaravne zmožnosti in da so jo izpraševali za svet glede na bolezn, dediščine in vreme. Nikoli ni ostala dolžna kakage nasveta ali kakage odgovora. Kdor je pa hotel potem še kaj več zvedeti, temu je starka kratko in malo prav rezko obrnila hrbet in dodala še kako krepko in razločno kletvico.

Ko je dorasel rod, ki je poznal Lizo le kot starko, se je krog njene glave ovil venec samih legend in bajk. Nekateri so pripovedovali, da je bogata in ima denarja, ko peska, saj je baje vedela, kje leži zlato in tisti zakopani zakladi iz vojnih časov. Drugi so pravili, da je Liza v mladih letih prav divje živela in da je zdaj skrivsi spokornica. Spet drugi pa so vedeli, da ima ženska bogate sinove v Ameriki, ki se bodo nekoč pripeljali s svojimi lepimi ženami in bogatimi darili. Slednjič so na vsaki kmetiji in v vsaki vasi, kjer je imela Liza kako svojo kamrico, znali povedati posebno zgodbo o njej in če so kdaj stopili kmetje skupaj in te zgodbe pripovedovali drug drugemu, se nobena zgodba ni upemala z drugo. Tako se je zgodilo, da Lize slednjič nihče ni razumel in jim je bila zmeraj bolj skrivnostna.

Toliko je bilo brez dvoma resnično in jasno, kar je tudi vsak lahko dokazal, da se ni Liza nikoli peljala s kakim vozom, nikdar z vlakom, z avtom pa celo ne. Če jo je kdaj kdo spotoma povabil, naj prisede na voz, se je le zasmejala in je šla peš dalje, pa bodi, da je bil njen koš še tako poln. Saj so jo pa zato tudi najbolj npoštevali, ker se ni nikoli drugače pomikala po poti, ko s svojimi nogami. Pobožni ljudje so se pridružili mnenju župnika, ki je imel prilično toliko let ko Liza da opravlja vsa ta pota čez prelaze in hribe in doline ko nekakšno službo božjo. Saj je pa spotoma zmeraj molila rožni venec. Če se kakemu otroku ni ljubilo več iti naprej ali se je kak vol v vpregi upiral, pa so otroku in živali postavili za zgled staro Lizo. In če je bil kak fant tako neugnan, da bi bil kar zmeraj hodil okoli, so mu vzdeli pridevek "hudournik" po Lizi.

Nekega dne je kaj završalo med hišami; da jo je nekdo opazoval in prisluškoval, kako se je pogovarjala s — smrtjo. Liza, da je rekla: "Ali kaj kmalu prideš k svoji Liziki, ti stara, žalostna koščena žena?" In neki glas da je odgovoril: "Ali si vendar, vendar le izmučila svoje kosti, ti hudourniška ženska?" Liza pa, da se je zahihitala ko kako punčce, če jo fant zasnuje. Čez čas pa je odvrnila: "Seveda sem izmučena, saj imam že zadosti potov za seboj. Ali si pa ti tudi že pripravljena, ti koščena, ti počasnica?" Nato — da je bilo za nekaj hipov vse tiho ko je bila v mladosti trikrat zaporedoma omožena; vsi trije možje so ji pomrli, otrok pa ni nikoli imela. Dosegla je starost dva in osemdesetih let. Župnik je dejal ob njenem grobu: "Ona je hodila, zmeraj samo hodila in hodila, da bi mogla za seboj pustiti trpljenje, ki ga je prešla v življenju."

## PSIČEK PREPREČIL SAMOMOR

Žena nekega varšavskega kinematografskega podjetnika, ki so ga bili zaprli zaradi goljufije z menico, je hotela izvršiti samomor in vzeti še svojega otroka s seboj v smrt. Ko se je pa pripravljala, da otroka u-smrti, jo je napadel njen jazbecar in je s krepkimi ugrizi otroka, svojega tovariša priigri, tako dobro hranil, da je morala mati svoj prvotni načrt opustiti. Ko se je nekaj pozneje zaprla z otrokom v kuhinjo in odprla plinsko cev, pa je začel psiček spet tako žalostno tuliti, da so prihiteli sosedi, vlomili in v zadnjem trenutku rešili mater ter otroka.

## BERAČEV HAREM.

Policija v Moravski Ostravi je prijela berača Jožefa Pospšila, ki ga je poznalo vse mesto. Mož je znal s svojo razcepno obleko in svojim vedenjem zbujati sočutje meščanov povsod v mestu. Na policiji je moral priznati, da je postal z beračenjem bogat. Ima celo vrsto hranilnih knjižic, ki se glasijo na visoke zneske in je celo hišni posestnik. Razen tega pa je ljubljene — žensk. Ugotovili so, da je imel razmerje kar s štirinajstimi ženskami. Bil je seveda velik kavaler in je ta harem vzdrževal z bogatimi darovi. Sedaj so ga izročili kazenskemu sodišču.

Je odslej pogovarjala samo še z belo ženo s mrtjo. A da bi bila umrla? Niti malo ne! Tudi bolna ni bila nič. A ljudje so Lizo bolj in bolj izpraševali in izpraševali so jo o več in več rečeh. Saj so že splošno mislili, da je z eno nogo v grobu in zato so tem bolj domnevali, da ve vsakovrstne stvari iz onega sveta. Starka je prenašala tudi to, odgovarjala jim je kratko in krepko in je bila zmeraj bolj redkobesedna. Prišlo je do tega, da so se ti tisti, ki so bili bolj plašni, izognili, če so jo srečali na samem, in navzlic temu jo je vsak slišal, kako se je pogovarjala s smrtjo. "Tako sta si ko sestri," je šlo po vaseh od hiše do hiše.

Počasi je dobivala manj in manj naročil, ker so se je ljudje začeli bati. Kljub temu je še hodila po gorah ko prej in ni spregovorila niti ene besede odveč. Časih je nesla že prazen koš. A še je hodila po svojih hribih, ker drugače ni mogla. Ljudje so dejali: "Za smrtjo hodi." Ko ji je pa nekdo nekoč neprevidno omenil nekaj o smrti, je s mehljaje se dejala: "Kadar bom hotela, bom pa umrla." Živela je še pet let nato, odkar so jo prvokrat slišali, da se je pogovarjala s smrtjo.

Nekega predpomladanskega dne je odšla iz hiše brez svojega koša. Šla je mimo kmetij, cerkva, kapelice, znamenj in vasi, mimo žag in mlinov in čuvajnic vrh sedel, in se ni nikjer ustavila. Šla je po poti ko otrok, ki gre v svet, tako vedro in brez skrbi. Kako čudno je bilo videti Hudourniško Lizo brez koša. Nihče se je ni upal nagovoriti. Čez dva dni so jo našli: mrtva je ležala v visoki travi pri cerkvi Marijinega oznanjenja sredi encijanovega travnika.

Umrla je brez dedičev in naslednikov kot poslednja potovka iz naših gora. Ko je župnik po njeni smrti pregledoval njene papirje, se je izkazalo, da je bila v mladosti trikrat zaporedoma omožena; vsi trije možje so ji pomrli, otrok pa ni nikoli imela. Dosegla je starost dva in osemdesetih let. Župnik je dejal ob njenem grobu: "Ona je hodila, zmeraj samo hodila in hodila, da bi mogla za seboj pustiti trpljenje, ki ga je prešla v življenju."



L. Ganghofer:

## Grad Hubertus

:: Roman ::



52

"Zdaj pa ravno ne! Za nalašč! Zdaj bom napela vse strune, da se mi posrečijo moje skrivne misli. Srečo imam. In če pride, kakor mislim — takrat šele bodo imeli kaj govoriti v vasi! Kar veselim se že!" — Razigrano se je zahihetela in se sklonila nad delo.

Zaumerica je trepetala od radovednosti. — "Srček, kako le moreš biti taka in se tajiti pred materjo? V življenju nimaš boljše prijateljice. Daj, povej mi, kaj je?"

Lizika je odkimala z glavo, pognala stroj in avdijskega se je končala.

## 12. POGLAVJE

Naslednjega jutra je moral Tasilo poslati svojega slugo, da bi prinesel na Hubertovo Forbeckove potrebnosti, ker je imel stari Moser dela čez glavo. Iz lovske kočje so poslali novo zalogo divjačine — štiri kozle in tri kapitalne jelene — in tako je moral Moser žagati z lobanj rogove in skrbeti za odpremo mesa. Delo, ki ga je bil starec vesel še bolj, kakor če bi ga srečala gosposka Lizika. Glasno je ropotal po delavnici, pel eno okroglo za drugo in med smehom ogovarjal mrtvo divjad. Njegov glas je odmeval do sončno in senčno pretkanete trate, kjer je Kati spet zavzela svoj prostorček in stal Forbeck pred platnom, dočim je teta Gundi sedela s knjigo v roki na klopi.

Že večkrat se je gospodična Kleesberg nejevoljna ozrla proti skednju — bala se je, da bi ulegnilo to zmešano starčevno prepevanje motiti umetnika. A Forbeck menda ni nič čul in je videl samo Kati in svojo sliko. Zdelo se je celo, da je pri tem zadnja prikrajšana, kajti čim češee se je oziral s platna, tem dalje so mu poeivale oči na ljubki podobi življenja. Včasih je globoko zadihnil in stresel z glavo, kakor bi hotel reči, da njegov umetniški posnetek, ki ga ustvarja, ne vzdrži primere z lepo resničnostjo. Kati, ki je sedela tiho in potrpeljivo ko miška, je opazila njegov nemir in ko se je spet s hrbtom roke pritisnil na vroče čelo, je vprašala tiho: "Gospod Forbeck—"

Teta Gundi je povesila knjigo. Tedaj je zaškrtalo na pesku. Prikazal se je stari Moser. Bil je v sami srajci, gole roke je imel čez komolce oškropljene s krvojo. Na vselem obrazu so se mu poznale rdeče proge prstov in v rokah je držal pravkar odžagano rogovje dvanajstera.

"Prosim, gospoda, to si morate ogledati!" je vzkliknil in dvignil roge. "Takega jelena gospod grof že dolgo ni več ustrelil, to je eden tistih, ki je ostal še iz mojega časa!"

Teta Gundi ga je začela oštevati: "Toda Moser! Ali ste znoreli? Kako si le upate prikazati se takšen pred damami? Kakor morilec! Tudi ko se mi izgubite izpred oči! Brž!"

"Jezus, Marija!" je prestrašeno zamrmral starec in jo urno pobral. Za grmom se je ustavil in zmajal z glavo. "In so na svetu še ljudje, ki nimajo nobenega smisla za take roge! Kar verjel ne bi! Seveda ženske! Kaj boš z njimi!"

Gundi Kleesberg se dolgo ni mogla pomiriti. "Grozni pogled" ji je razburil živce. In kar je potem govorila njena jeza, je bilo pač vse prej ko slavospev lovcu. Tudi grof Egge bi dobil svojo, če je ne bi posvarila Kati: "Toda teta Gundi!"

Od vseh treh je bil Forbeck menda edini, ki ga Moser ni bil nič zmotil, temveč mu celo koristil. Umiril se je in delal zdaj z enakomerno vnemo. Potem mu je neka viharina nestrpnost zajela roko, vse na njem je bila sama vesela nepočakanost.

Teta Gundi je debelo pogledala. "Gospod Forbeck? Kaj vam pa je?"

"Poglejte, ta osvetljenost!" je zajeceljal, ne da bi nehal delati. "Kako se lasje na sencih bleščijo! In lica! Kako se to še v sencih sveti! To moram ujeti!"

Tihe minute so prešle. Potem je stopil od platna z zastajajočo sapo, kakor po težkem naporu; veselje mu je skoro spačilo obraz. "Mislil, da sem zadel!"

Teta Gundi je prihitela k stojalu. Tudi Kati se je zganila, kakor bi hotela skočiti kvišku. Forbeck je to opazil in se ves srečen nasmehnil: "Ali želite videti?" Pritekla je, dočim je teta Gundi že pela mlademu umetniku gostobeseden slavospev. Molče, žareča v obraz, je stala Kati pred sliko; potem se je počasi ozrla v Forbecka in rekla z glasom, ki je pričal o njenem veselju: "Toda zelo ste se laskali!"

Pogledal jo je s svetlimi očmi in Gundi Kleesberg je odgovorila zanj: "Nikakor ne, otrok! Natanko tako je bilo! Neverjetno, kako je gospod Forbeck to zadel! Ta vonj! Ta sončni lesket!" In tako je vrelo naprej.

DALJE PRIDE

## ZNAMENITI ROMANI KARLA MAYA

Kdo bi ne hotel spoznati "Vinetova", idealnega Indijanca, ki mu je postavil May s svojim romanom najlepši spomenik?

Kdo bi ne hotel biti z Mayem v "Padišahovi senci" pri "Oboževalcih Ognja", "Ob Vardarju"; kdo bi ne hotel čitati o plemenitem konju "Rihju in njegovi poslednji poti"?

TO SO ZANIMIVI IN DO SKRAJNOSTI NAPETI ROMANI!

## IZ BAGDADA V STAMBUL

4 knjige, s slikami, 627 strani

Vsebina: Smrt Mohamed Emine; Karavana smrti; Na begu v Gorop; Družba En Nat.  
Cena .....1.50

## KRIŽEM PO JUTROVEM

4 knjige, 598 strani, s slikami

Vsebina: Jezero smrti; Moj roman ob Nilu; kako sem v Mekko romal; Pri Šamarib; Med Jazdi.  
Cena .....1.50

## PO DIVJEM KURDISTANU

4 knjige, 594 strani, s slikami

Vsebina: Amadija; Beg iz ječe; Krona sveta; Med dvema ognjema.  
Cena .....1.50

## PO DEŽELI ŠKIPETARJEV

4 knjige, s slikami, 677 strani

Vsebina: Brata Aladžija; Koča v soteeki; Miridit; Ob Vardarju.  
Cena .....1.50

## SATAN IN ISKARIOT

12 knjig, s slikami, 1704 strani

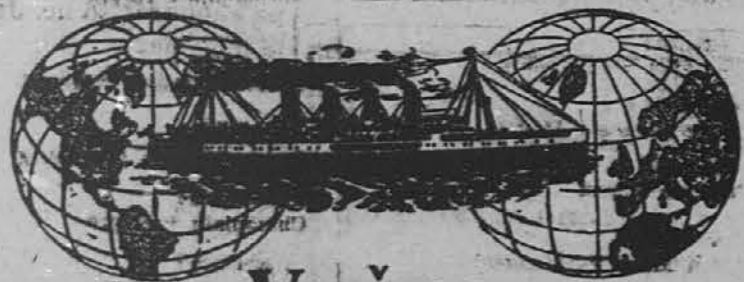
Vsebina: Izseljenci; Yuma Setar; Na sledu; Nevarnosti nasproti; Alnades; V treh delih sveta;  
Cena .....1.50

Naročite jih lahko pri:

KNJIGARNI "Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.



## Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je pošten v vsaki stvarci. Vredno mu dolgotrajno skuhanje Vam samemu dati najboljša pojava in tudi vse potrebno, preiskave, da je potovanje, udobno in hitro. Vse se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, potni listi, vize, in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjši strošek.

Nedržavlani naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje. RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite čez takoj za brezplačno navodila in zagotavljam Vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY  
(Travel Bureau)  
216 West 18th Street  
New York, N. Y.

# Pot=navzgor=

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

13 ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

Gita je bila vsa vneta za ta načrt. Džorž je moral imeti prostor, kjer je mogel nemoteno slikati. In Gita bi za to najraje odločila največjo in najlepšo sobo. Toda Džorževa mati se odločne upre taki misli. Prav nič ji ni všeč, da Gita še podpira sinove tako neumne misli. In se zavzame, da ji bo ob prvi priložnosti dopovedala, da je njena dolžnost ga odvrniti od slikanja ne pa ga še spodbujati.

Ko se slednjič zedinijo v najvažnejših vprašanjih, se Gita z žarečimi očmi obrne k Džoržu.

"Sedaj pa mi pokaži svoje slike, Džorž!"

Njegove oči zažare in takoj vstane.

"Vse so pod streho in ti jih bom takoj prinesel."

"Pusti za danes; vse mi boš postavil iz reda," pravi mati. "S slikami mi boš prinesel prah."

"Potem pa greš z menoj, Gita. Pokazal ti jih bom zgoraj."

Gita je takoj pripravljena in predno more stara žena kaj oporekati, sta že iz sobe. Na hodniku Džorž stisne Gito k sebi in jo poljubi.

"Ali je bilo kaj hudo, Gita? Ali si huda na mater?"

Gita ga objame okoli vratu ter pritisne svoje lice k njegovemu licu.

"Samo, če me imaš rad, je vse dobro," pravi z globokim zvenečim glasom.

"Vsako minuto si mi dražja, moje ljubo dekle."

Naglo hitita po stopnicah pod streho. Soba, kjer je imel Džorž slike in slikarske potrebine, je bila zele majhna in ne mnogo višja, da je bilo mogoče stati v njej.

Cela vrsta osnutkov, slik in študijev je viselo in stalo na okrog.

Gita gre od ene slike do druge in vse pazno ogleduje. Gita ni znala presojati slik in ni vedela, kje tiče njih napake ali prednosti. Marsikatera ji zelo ugaja, druge zopet manj. In odkrito pove svoje mnenje.

Med drugimi je bila tudi podoba njegove matere z ročnim delom pri oknu. Gita vzklikne.

"Kako ji je podobna in živa, kot bi hotela govoriti."

Džorž ji pokaže neko škico.

"Poglej se to škico, katero sem naglo napravil in sem nato napravil sliko matere."

Gita pazno pogleda, nato pa pravi:

"Ne vem, kako bi se izrazila. Toda tej-le podobi manjka življenje. Ta-le pa govori mnogo bolj."

Džorž z vzdihom prikim.

"Popolnoma prav sodiš. Z barvami večinoma pokvarim kar sem s svinčnikom dobrega napravil. Nimam zadostne ga tehničnega znanja. In potem — ni pravilno delati brez modela. Matere ne morem nikdar nagovoriti, da bi mi sedela. Tudi škico sem napravil samo skrivaj."

Gita si ogleduje sliko z velikim zanimanjem. Naenkrat začudeno vzklikne, ko zagleda otroško glavo.

"Kako lep je. To je menda vratarjevo dekle. Poglej, Džorž, to živi! Ravno tak je otrok. Tolikokrat sem se veselila nad tem sladkim obračkom, kadar sem ga videla."

"Torej ti slika ugaja?"

"Zelo! To smatram za pravo umetnost!"

Džorž vzdihne.

"V zmoti si, Gita. Trgovec z umetninami mi je sliko ravno tako naravnost kot neporabno vrnil kot druge," pravi žalostno Džorž.

Gita ga prime za roko in mu očita joče pogleda v oči.

"Tako ne smeš izgledati in ne smeš biti tako potr. Ako ni še slika popolnoma dobra, moraš še enkrat poskusiti. Ne vem, kako napako bi imela slika, kaj po umetniških pravilih na njej ne bi bilo prav. Toda slika je navzlic temu lepa. Meni je zelo všeč. In tudi marsikatera druga tvoja slika. Ne vse. Najmanj sta se ti po mojem mnenju posrečili te-le dve moški glavi."

"To so moje prve slike."

"Torej pogledaj, saj vidiš, da si zelo napredoval. Samo ne obupaj, Džorž. Trdno sem prepričana, da boš še dosegel svoj cilj."

Džorž jo tesno pritisne k sebi.

"Ko bi vedela, kako mi je, ko tako govoriš z menoj, da se ne prepričaš kot mati zaradi mazanja."

Gita ga prisrčno poljubi ter zopet stopi k otroški glavi.

"Ta je prelepa. Moraš mi jo dati v okvir. To bo okras za najino stanovanje. To je v resnici najlepše, kar si še napravil."

"Mogoče, ker sem sliko delal po živem modelu."

"Ali tega drugače ne delaš?"

"Žalibog, da ne. Modelov nimam. Mati ima zelo izrazito glavo. Tako rad bi jo posobil za model. Toda za to je ne morem pregovoriti. Kje pa naj drugače vzamem modele? Plačati jih ne morem."

Gita ga živo pogleda.

"Ali bi mogel mene rabiti za model?"

Džorž jo pogleda. Oči se mu razširijo; v njih je iskajoč pogled, izraz, ki mu je obraz popolnoma predrugačil. Gita se ne gane. Kot zamaknjena ga gleda in duša ji vriska.

Nekaj jo strese kot zona, kot bi prvičkrat pogledala v njegovo notranjost. Džorž jo naenkrat z obema rokama pritegne k sebi in globoko in težko diha.

"Tako bi te najraje slikal — kot si sedaj."

"Pa daj," pravi tiho, "prav potrpežljiv model ti bom."

"Poglej te poteze — kako čiste in plemenite. Lepo roko imaš, dekle. — In laketi, — ne, ne — danes ti še nočem povedati. Najprej moraš postati moja žena."

Gita zardi kot žerjavica pod njegovim živim pogledom. Vsa zmedena si ravna svoje lase.

Džorž pa trdno drži njeno roko.

(Dalje prihodnjik.)

# Lucky za Vas

## —Je Lahka Kaja!

VELIKA PRIDOBITEV — zaščita grla!

Lahko se izkričite do hripavosti — do hripavosti ne boste kadili Kajti Luckies so lahka kaja, so "Toasted." To je vaše zaščita proti dražljajem grla. Torej sezite po Lucky ... po lahki kaj!



Vaše Grlo Je Obdržano

Čisto za Akcijo!

Kadite vrsto za vrsto Luckies, in vaše grlo ostane čisto, vaš glas ostane čist. Kajti Luckies so lahka kaja! Le edino Luckies so, ki dajo vašemu grlu zaščito, ki jo nudi "Toasting." Zatorej izberite lahko kajo in potem pa kadite vrsto za vrsto, pa bodo še vedno dobrega okusa — vaša usta bodo imela čist okus. Kajti Luckies so lahka kaja — napravljene iz izbranih srednjih listov ... najbolj dragih listov ... tobaka, ki je "Smetana Pridelka!"

★ ★ ZADNJA NOVICA! ★ ★

25 Nagradnikov v Enem Tednu je

Pozabilo Zapisati Svoje Ime

Mnogo ljudi je v naglici, da oddajo na pošto svoje vstopnice za Vaše Lucky Strike "Sweepstakes," pozabilo podpisati svoje ime. Samo v enem tednu ni 25 nagradnikov dobilo nagrad, kajti mi nismo vedeli, komu jih poslati.

Ali ste se vi že udeležili? Ali ste dobili vaše okusne Lucky Strikes? Godba je v zraku. Naravnajte na "Your Hit Parade" — ob sredah in sobotah zvečer. Poslušajte, sodite in primerjajte godbo — potem pa poskušajte Vaše Lucky Strike "Sweepstakes." In ne pozabite podpisati svoje ime.

In če še ne kadite Luckies, kupite danes zavojček. Mogoče ste nekaj pogrcnili.

# Luckies — lahka kaja

BOGATEGA, ZRELEGA DELA TOBAKA — "IT'S TOASTED"

Copyright 1936, The American Tobacco Company

## OD SANI S PASJO VPREGO DO LETALA

Da si mogel pozimi priti iz Nomeja, ki je staro selišče iskalec zlata na severovzhodu Aljaske, v Fairbanks, v bližnji večji kraj, se je bilo treba še nedavno v silnem mrazu štiri tedne voziti s sanmi na pasjo vprego. Zdaj pa moreš isto pot napraviti, sedeč v razkošni kabini kakega potniškega letala v 3 urah.

Le 29,000 belih ljudi živi na ozemlju Aljaske, pa 70 potniških letal opravlja na leto redni letalski promet. Zamislimo se le v mesto z 29,000 prebivalci, kjer je stalno 70 letal, ki vedno švigajo sem in tja, pa moramo verjeti, da je Aljaska dežela, ki je najbolj navdušena za letala. A piloti imajo razen rednega prometa še drugače naloge, če kdo iznenada zbolí kje v dalji obistju reke Yukon, ne more čakati na redni promet. Stražnik, ki kje daleč na severu zajame kakega zločinca, naroči

po brezžični poti pilota, da pride ponj in po zločinca.

Nedavno si je neka mlada gospa najela letalo samo zato, ker si je silno želela nove pričeške, nove preproge in podobno — na stotine je malenkosti, ki si jih prebivalci z Aljaske želijo in jih z vožnjami z letali hitro dosežejo.

Po vsej Aljaski je znan Sam White, "leteči nadgozdar". Njegov hidroplan je strah vselij divjih lovcev, ki izven lovske sežije lovijo losose. Mnogo je misijonarjev in duhovnikov, ki obiskujejo svoje, daleč naokoli razkropljene vasi z majhnimi letali. Slednjič je še omeniti Ch. Goldsteina "letečega trgovca s kožami", ki s svojim letalom v 30 dneh obleti vse svoje pokrajine za kože, za kar je prej s sanmi potreboval pet dolgih zim.

Posebnost Aljaske so tudi "leteča sodišča". V prejšnjih časih so se morali sodniki, pisarji in državni pravdniki ter sodni sluga voziti s sanmi po obširnih pokrajinah, da opravijo svoje sodniške opravke.

Na Aljaski je tudi moderno, da si za izlete naročijo letala. Nedavno je eden izmed najdržnejših pilotov severa, Fr. Durbandt, pripeljal skupino turistov na rob žrela ognjenika Aniakbaka, ki še vedno bruha. Na Aljaski mora pilot nuditi tudi prvo pomoč v nezgodah ali pa oskrbovati razna nakupovanja — od otroškega perila do porcelana in čevljev in sadja. Ljudje, ki niso prej njih otroci niti malo poznali sadja, dobivajo zdaj zaradi letalskega pro-

meta sveže sadje, pomaranče, ananas in razne delikatese.

Z letali prevažajo tudi zlato, več ko za milijon dolarjev na teden. Frank Knight, slaven pilot Aljaske, je pripeljal nedavno tudi dele za stroje za neki rudnik, ki je ob vzhodni nekakega nedostopnega ledenika. Deli stroja so bili privezani spodaj na letalo. Pilot je v pravem trenutku prerézal vrvi in deli so padli vprav na sneženo brdo. Celo dinamit, ki so ga skrbno zavili v debele plahte, so že metali z letal raznim naročnikom, ki so ga nestrpnost pričakovali.

Tudi za razpošiljanje ribjih konzerv, ki je važen dohodek Aljaske, so letala neprecenljive vrednosti. Časih se po tyornicah za konzerve pokvarijo stroji; jako važno je, da stroji nemoteno delujejo, ker je natančno določeno, koliko konzerv izdelajo na dan. Letalo prileti na pomoč, preskrbi popravilo iz onih 175 skatel konzerv v minuti je s pomočjo letala vse eno na mestu. Neka konzervna tvornica je nedavno plačala 75 dolarjev za nezadno popravilo, ki ga je priskrbelo letalo, a lastnik tvornice je dejal, da bi plačal desetkrat več, ker bi bila večja izguba, če bi morali stroji stati.

## 20C MOŽ DOBI DELO

pri sekanju kemičnega lesa za Clawson Chemical Co. Dober les in dober prostor. Plača \$1.50 od corda. Male kempe za pečlarje. Orodje proti mesečnemu odplačilu. Vprašajte pri: Clawson Chemical Co., Ridgeway, Pa. (12x)



SHIPPING NEWS

Na parnikih, ki so debelo tiskani, se vrše v domovino izleti pod vožnjem izkušeneza spremeljvalca.

28. oktobra: Aquitania v Cherbourg  
29. oktobra: Ile de France v Havre  
31. oktobra: Vulcania v Trst  
4. novembra: Queen Mary v Cherbourg  
6. novembra: Europa v Bremen  
7. novembra: Champlain v Havre  
Conte di Savoia v Genoa

## SNeg V OKLAHOMI

OKLAHOMA CITY, Okla., 22. okt. — V jugozapadnem delu države Oklahome je padel danes sneg. Tudi nekateri kraji Kansasa in Texasa so pokriti z belo odejo.

## POZOR NAROČNIKI!

Pazite na številke poleg naslova, ki vam jasno govorijo, do kdaj imate plačano naročnino. Obnovite jo, da nam ne bo treba pošiljati opominov. Z redno obnovitvijo prihranite nam delo in stroške, sebi pa zjamčite redno dostavljanje lista. Resno Vas prosimo, da vpoštevate to opozorilo!

11. novembra: Aquitania v Cherbourg  
Normandie v Havre  
14. novembra: Rex v Genoa  
18. novembra: Queen Mary v Cherbourg  
20. novembra: Bremen v Bremen  
21. novembra: Lafayette v Havre  
Saturia v Trst  
25. novembra: Normandie v Havre  
Berengaria v Cherbourg  
28. novembra: Conte di Savoia v Genoa  
2. decembra: Queen Mary v Cherbourg  
3. decembra: Champlain v Havre  
4. decembra: Europa v Bremen  
5. decembra: Vulcania v Trst  
9. decembra: Normandie v Havre  
Berengaria v Cherbourg  
12. decembra: Rex v Genoa  
15. decembra: Bremen v Bremen  
16. decembra: Queen Mary v Cherbourg  
26. decembra: Normandie v Havre



Pišite nam za cene vnovih listov, rezervacijo kablin in pojasnila za potovanja.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau)  
216 W. 19th St., New York

Uprava "Glas Naroda"